

% 66 - BSA ve KORSAN YAZILIMLAR

Dünya ölçeğinde bilişim alanında baş döndürücü bir hızda gelişim yaşıyor, tabi buna paralel olarak yazılım sektörü de hızla gelişiyor, yeni teknolojiler, yeni firmalar hayatımıza giriyor. Dünya ölçeğinde ki bu durumdan ülkemiz de payına düşeni fazlasıyla alıyor.

Yaşanan durum bir çok sorunu beraberinde getirirken, doğallığında bu sorunları çözecek önlemler alınıyor ve yeni sorunlar hayatımıza girmeye başlıyor.

Yaşanan sorunlardan bir tanesini tek taraflı çözmek adına kurulan ve beraberinde yine bir takım soru(n)lar getiren kurumlardan bir tanesi de; hemen hemen bir çoğumuzun tanıdığı, adını duyduğu fakat hakkında pek fazla bir bilgiye sahip olmadığı; BSA.

BSA, yani Business Software Alliance kendisini; "**BSA dünyadaki ticari yazılım endüstrisinin, onların donanım ortaklarının ve uluslararası pazarın sesidir.** Üyeleri dünyanın en hızlı büyüyen sanayilerinden birini temsil etmektedir. BSA, telif haklarının

korumasını, siber güvenliği, ticaret ve e-ticareti tanıtan eğitim ve politika girişimleri yoluyla teknolojik yenilikleri destekler."¹ Şeklinde tariflemekte ve tanıtmaktadır. İnternet sitelerinde kendisini bu şekilde tanıtırken IDC² tarafından dünya ölçeğinde yapılan araştırmalar ve elde edilen istatistiklerden ise kendisine önemli çıkarımlarda bulunuyor, varlık nedeninin üzerini bu çıkarımlar ile örtmeye çalışıyor. Bu çıkarımlar ise kısaca ülkemizde ekonomik büyümeyi sağlayabilmek, devletin vergi gelirlerini önemli ölçüde artırabilmek, binlerce mühendise istihdam olanakları yaratabilmek gibi özetlenebilir.³

IDC tarafından yapılan araştırma ilginç verilerle dolu, burada asıl mesele ise ortadaki duruma ne taraftan baktığımız. Bakış yönümüzü sağlıklı belirlersek, çıkarımlarımız ona göre olacak, algılarımız var olanı farklı algılayacaktır. Öncelikle yazımıza konu olan kurumu biraz değerlendirmekte fayda olacağını düşünüyorum.

1.100.000 ve 28...

BSA; kamuoyunda yaratmış olduğu izlenimin aksine, resmi bir

kurumu temsil etmemektedir. 12 Mart 2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na yaslanarak, korsan yazılım olarak nitelendirilen, telif hakkı sözleşmesine uygun olmayacak şekilde çoğaltılmış veya kullanılmış yazılımlar hakkında; bu tip yazılımları, çoğaltan, kullanan, dağıtan... kişi ya da kuruluşlar hakkında yasal takibat başlatılması ve bu ürünlerin hak sahiplerinin korunması maksadı ile çalışma yürüten bir kurum. Öncelikle burada altının çizilmesi gereken esas nokta; yaratmaya çalıştığı izlenimin aksine **BSA; bu konu ile ilgili tam yetkili, sektördeki tüm firmaları temsil eden resmi bir kurum değildir.**

Dünyada bu alanda faaliyet yürüten yaklaşık 1,1 milyon firmanın var olduğu, ülkemizde ise bu rakamın 6.500 civarında olduğu bilinmektedir. Yine ülkemizde bu alanda 50.000'in üzerinde insanın istihdam edildiği ve bunların önemlice bir kısmının ücretli çalışanlardan oluştuğu göz önüne alınmalıdır.

BSA, 28 firmadan oluşan bir üye listesine sahiptir.⁴ Bu firmaların bir kısmı ise kendi alanlarında tekel olma özelliğini korumaktadır. Buradan

hareketle, ortada bir heyula gibi dolaşan bu kurumun sektörde faaliyet yürüten firmaların çok küçük bir azınlığını temsil ettiğini söylemek ise pek yanlış olmaz herhalde. Bu durum, "tüm sektörün ve ülkemizin çıkarlarını korumayı" kendisine misyon biçmiş bir kurum için, temsiliyet anlamında önemli bir eksiklik tir.

Bir diğer nokta ise; BSA belli firmaların karlarını savunmayı, korumayı ve artırmayı görev olarak benimsemiştir ve kuruluş gerekçesi de tamamen bundan ibarettir, yelpazenin tamamını kapsamayı önüne koymamıştır. Yaratılan manüplasyonun altındaki asıl amaç ise tamamen budur. Belli firmaların karlarındaki artışın (bunların önemli bir kısmı global ölçekli firmalardır), tekelleşmenin, bu alandaki bilimsel gelişmeye nasıl katkı sunacağı, sektörü nasıl geliştireceği ve canlandıracağı tartışmalı konulardır. Gelişmenin bu şekilde sağlanamayacağı ise açıktır.

Tüm sektörlerde 36.000, bilişim sektöründe 3000 kişiye iş...

Ülkemizde ciddi bir işsizlik söz konusudur.⁵ İşsizliğe dair yapılan çözüm önerilerinin ise kamuoyundaki etkisi azımsanmayacak kadar yüksektir. BSA, korsan yazılıma karşı yürüttüğü mücadelenin; sektörde büyüme yaratacağını ve ciddi istihdam olanakları yaratacağını ileri sürmektedir.

Öncelikle bunun nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin somut bir öneriden çok; ülkemizde korsan yazılım

kullanım oranı %66 dan %56 ya düşerse gibi söylemlerin ardından gelen bir takım izafi rakamlar üretmektedir. IDC'nin araştırmasına göre bu durum bilişim sektöründe 3000 kişilik, diğer sektörlerde de 36.000 kişilik istihdam olanağı yaratacaktır. İki rakam arasındaki fark bile aslında bir takım dayanak noktaları oluşturmaktadır. Ayrıca yine %66 nın %56 olması; %5 lik bir büyümeyi de beraberinde getirecek ve vergi gelirlerinde 600 milyon dolarlık bir artışın sağlanmasına neden olacaktır. Ekonomideki büyüme oranlarının ise bizlerin yaşamlarına neler kattığını bu yazı çerçevesinde anlatmaya gerek yoktur.⁶

Peki tüm bu anlatılan gelişmeler

nasıl yapılacaktır; korsan yazılım kullanım oranını %10 düşürerek... öncelikle korsan yazılım kullanım oranı %10 düşerse yaşanacak en önemli sonuç, yukarıda belirtilen firmaların kar oranlarında önemli artışlardır. Zaten asıl hedeflenen sonuç da budur.

Bilişim alanında yazılım sektörünün payı büyüktür ve bu sektörün önemli bir kısmı, ticari yazılımlar geliştirmektedir. Geliştirilen

bu ticari yazılımlar ise, başka ticari yazılımlar kullanılarak yaratılmaktadır. Genel anlamda ülkemizdeki korsan yazılım kullanımı buradan başlayarak tüm çerçeveye yayılmaktadır. Ülkemizde korsan yazılım kullanım oranı %66 civarındadır, yani kullanılan üç yazılımdan sadece bir tanesi telif hakları sözleşmesine uygun olarak kullanılmaktadır. Yani tersinden düşündüğümüzde ülkemizde ticari yazılımlar yine ticari yazılımlar kullanılarak geliştirilmektedir ve bahsedilen oranlar bu durum için de söz konusudur. Kısacası bahsedilen oranlar, sektörün tamamını etkilemektedir ve bu su götürmez bir gerçektir. Buradan hareketle belli firmaların karlarındaki artışın, tekelleşmenin, yazılım sektöründe yüksek yatırım maliyetlerinin sektörü nasıl geliştirecektir. (tabii buna yanıt vermek çok zor değildir, burada gelişecek yegane şey tekelleşmedir). Karların artışı büyümeyi temsil etmediği gibi, tekelleşme de gelişmeyi temsil etmez. Ayrıca üyelerinin önemli kısmı global ölçekli firmalardan oluşan ve kendisini global olarak nitelendiren bir kurumun ise ülkemizde neyi geliştireceği bir başka tartışma konusudur. Büyük yazılım tekellerinin, Hintli yazılım geliştiricilerini pek sevdiklerinden ve Hindistan devletini geliştirmek istediklerinden olmasa gerek, tercihlerini buradan yana kullanmaları. Ana amaç ucuz iş gücü, sonuç sömürü boyutunun artması, belli firmaların kar marjlarındaki artış...

Diğer üzerinde durulması gereken nokta; korsan yazılım kullanımının geliştirilecek yeni teknolojilerin önünü kestiği, yazılım teknolojilerindeki ilerlemeyi etkilediği gibi söylemlerdir. Bu savın ise gerçekte hiçbir ilgisinin olmadığını söylemek pek de yanlış olmaz herhalde. Zira gelişmedeki en büyük engel, yazılım tekellerinin gizledikleri kodlar, kendi standartlarını oluşturarak bunu dayatmaları ve kendi gelişimlerini ön plana çıkarma çabalarıdır.

Korsan yazılım çözüm mü ?

Öncelikle şunu belirtmekte fayda olduğunu düşünüyorum; bu yazının amacı, hiçbir şekilde korsan yazılımın desteklenmesi değildir. Zira korsan yazılım kullanımı ve dağıtımını desteklemek hem etik değildir hem de kamunun, sektörün hiçbir şekilde çıkarına değildir. Burada önemli nokta, durumun korsan yazılım kullanımı veya korsan yazılım ile mücadeleden ibaret olmadığıdır, yani ülkemizde yazılım sektörünün durumu korsan yazılım kullanımı ile açıklanamaz, dolayısıyla bu alanda atılacak adımlar, gelişme hedefleri buna endekslenemez.

Buradan hareketle bir takım değerlendirmeler yapmak gerekmektedir. Öncelikle korsan yazılım kullanım oranı %66 olarak bilinmektedir. Bu somut durumun nedeni ise hiçbir şekilde bilgisizlik, bilinçsizlik, eğitimsizlik gibi nedenler değildir. Hatta bunları ileri sürmek

saçmalıktan ibarettir. Bu durumun temel sebebi ekonomiktir. **Ticari yazılımların lisans ücretleri binlerce doları bulmaktadır. Bunları temin etmek ve kullanmak bir çok insan için oldukça güçtür. Bu durumun kendisi bir realite olmakla birlikte korsan yazılım kullanımını tetikleyen en önemli faktördür.** BSA ise bu durumun tamamen farkındadır ve bu nedenledir ki kendi tabirleri ile "bilinçlendirme" kampanyasını bir çeşit tehdit ile sürdürmektedir. Tehdit argümanları ise yine bu noktadadır; 150 milyara kadar para cezası, 4 yıla kadar hapis, 3 yıla kadar meslekten men ve korsan yazılım yüklü bilgisayarlara el konulması vs.

Bu duruma çeşitli alternatifler de vardır. Henüz tam manasıyla istenilen noktaya gelmiş olmasa da, serbest (özgür) yazılımlar, bu konuda önemli alternatifler sunmaktadır. Tabi bu yazılımlarında kendi lisanslarına göre kullanılmaları gerekmektedir. (serbest yazılımlar konusu başlı başına bir makale konusudur, bunun ayrı bir yazı kapsamında ele alınması gerekmektedir)

Burada bir nokta koyup, kısaca şunu belirtmek gerekir, bizler her zaman insanların ürettikleri ürünün, emeklerinin tam karşılığını almaları gerektiğini savunmaktayız. Burada çerçeve hiçbir zaman firmalar ya da markalar değildir. Bu sektörde çalışan herkes bu çerçevenin içindedir. Burada değerlendirmeyi ve yorumu bu çerçeveden bakarak yapmak gereklidir. Meselenin bu şekilde

kavranışı ancak gerçek anlamda sektörün geliştirilmesi ve burada çalışanların meslek çıkarlarının savunulması ile olanaklıdır. Bu anlamda sektörü denetlemek ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini hayata geçirmek, sadece küçük bir azınlığın oluşturduğu kurumların veya kuruluşların işi değildir.

¹ www.bsa.org.tr

² IDC bilgi teknolojisi ve telekomünikasyon sanayinde yer alan kuruluşlar için haber alma ve danışmanlık hizmetleri veren ilk global kuruluştur. IDC, IT çalışanlarının, yöneticilerin ve yatırım çevrelerinin teknoloji satın alırken ve iş stratejisi oluştururken gerçeklere dayalı karar verebilmelerini sağlar. 50 ülkede 775'den fazla IDC analiz uzmanı teknoloji ve sanayi fırsatları ve trendleri üzerine küresel, bölgesel ve yerel uzmanlık hizmeti vermektedir. 40 yıldan fazla bir süredir IDC, müşterilerimizin temel iş hedeflerini gerçekleştirebilmeleri için stratejik bilgi sağlamaktadır.

³ Bu istatistiklerden yapılan çıkarım ise şu şekildedir: Türkiye'de %66 oranında olan korsan yazılım kullanımının %56'ya çekilmesi, bilişim teknolojileri sektöründe ek 3.000, tüm sektörlerde ek 36.000 istihdamın açılmasına, ekonominin 4 yıllık bir süreçte 1 milyar dolar büyümesine ve yıllık 600 milyon dolar ek vergi kazancının elde edilmesine katkıda bulunur.

⁴ Adobe, Apple, Arena, Armada, Autodesk, Avid, Bentley Systems, Bilser Bilgisayar, Bimeks, Corel, Compel, Elma Bilgisayar, Eta, Globis, Index, Intertech, Likom, Macromedia, Mart Kompüter, Medyasoft, Microsoft, Mikro Yazılımevi, Netsis, SPSS Türkiye, Symantec Türkiye, Tradesoft, Yaz Bilgi Sistemleri

⁵ Ülkemizde yapılan son araştırmalara göre işsizlik oranı %12 dir ve bu orana gizli işsizlik dahil değildir.

⁶ 2006 yılı ilk üç ayına ilişkin açıklanan büyüme oranı; %6,3 tür. Bu büyümenin ise gelir dağılımındaki uçuruma katkısı, uçurumu büyütme şeklinde olmuştur, yine tüm kazanım ve haklar teker teker alınmaya başlamış temel kamu hizmetlerinde çekilme yaşanmış, işsizlik, artan oranda ilerlemiş.... Bunları uzatmak mümkündür.